

Komárom: Tópart lakótelep tömbbelsőben lévő vadgesztenye fasor

Kezelési terv

2024

Készítette: Barina Zoltán

Tartalom

1.	Azonosító adatok	3
1.1.	Jogszályi háttér.....	3
1.2.	A védett érték adatainak frissítése	3
1.3.	Dokumentumfotók	7
2.	Természetvédelmi célkitűzések	9
3.	Részletes természetvédelmi kezelési terv	9
3.1.	Természetvédelmi stratégiák	9
3.2.	Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak.....	10
3.2.1.	Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	10
3.2.2.	Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme.....	10
3.2.3.	Látogatás	10
3.2.4.	Oktatás és bemutatás	11
3.2.5.	Kutatás, vizsgálatok	11
3.2.6.	Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra	11
3.2.7.	Táj- és kultúrtörténeti értékek	11
3.2.8.	Természetvédelmi infrastruktúra	12
3.2.9.	Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	12
3.3.	Adminisztráció.....	12
3.4.	A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata.....	12

1. Azonosító adatok

1.1. Jogszabályi háttér

Védetté nyilvánító határozat: Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről

Kategória: természeti emlék

Védetté nyilvánítás indoka, természetvédelmi célja: nincs megadva

hrsz.: 31/30, 31/37 (a védetté nyilvánítási rendeletben nem szerepel)

Kiterjedése: -

Helyi építési szabályzat szerinti besorolása:

- Zkk – Zöldterület – közkert
- Vt – Településközpont terület

Egyéb kapcsolódó rendelkezések:

A védetté nyilvánító önkormányzati rendelet további részleteket nem tartalmaz.

1.2. A védett érték adatainak frissítése

A természeti emlék elhelyezkedése:

A Tópart lakótelep tömbbelsőben nagy számban találhatók különböző korú és fajú vadgesztenyék, ezek több fasorba rendezve, esetenként azokból némiképp kilógva fordulnak elő.

Védettséget jelző tábla a Brigetio Öröksége Látogatóközpont közelében középtájt található.

A tömbbelsőben összesen 65 vadgesztenye található, ezek közül 60 különböző korú közönséges vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*), míg 5 fiatal hússzínű vadgesztenye (*Aesculus carnea*). A fák közül 32 példány idősebb, 35–40 éves, ezek a tömbbelsőben haladó sétány mentén és annak Vág utca felé eső részén találhatók.

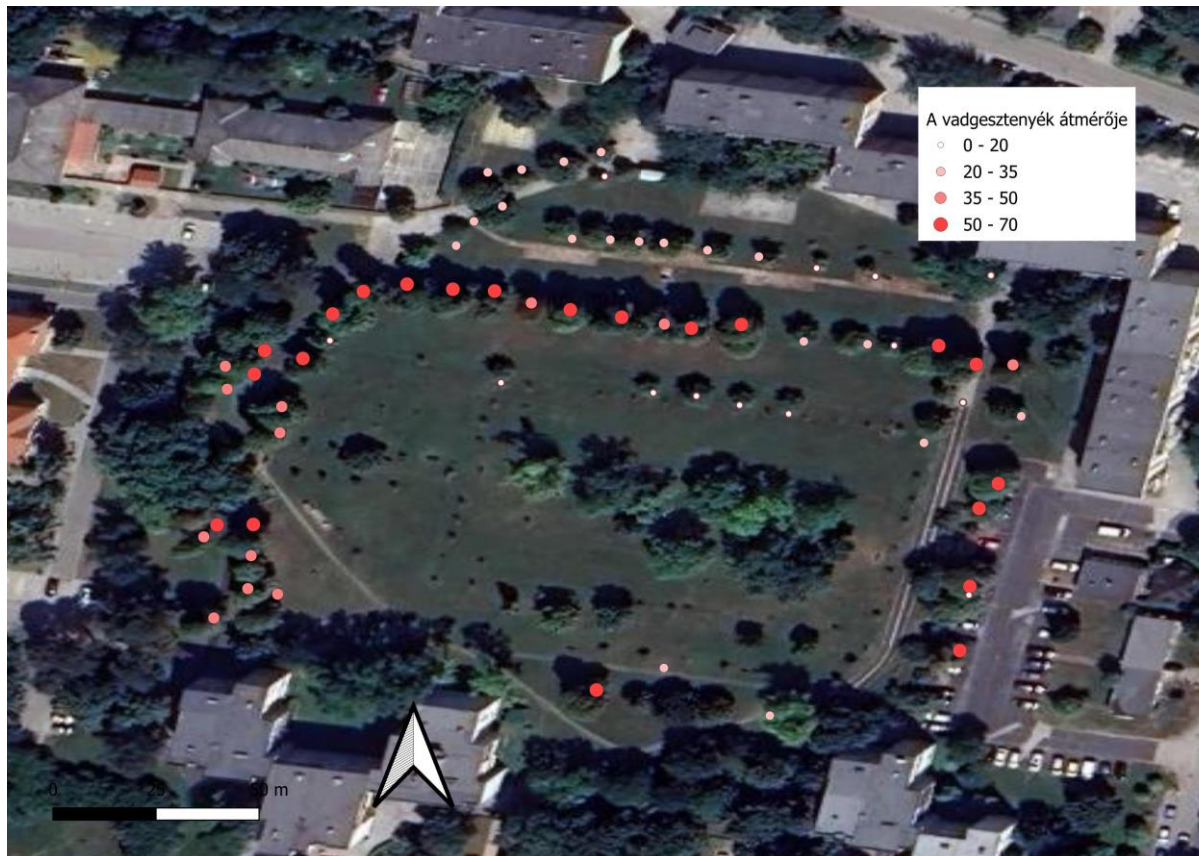

A Tópart lakótelep tömbbelsőben található vadgesztenyefák elhelyezkedése fajok szerint

Azonosító	Fafaj	N	E	Törzsátmérő (cm)
240829_56	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,739565	18,120856	26
240829_57	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,739669	18,120625	20
240829_58	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,739621	18,120478	60
240829_59	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,73983	18,119783	44
240829_60	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,739778	18,119644	49
240829_61	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,739842	18,119718	46
240829_62	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,739914	18,119725	43
240829_63	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,739982	18,11973	59
240829_64	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,739955	18,119622	37

240829_65	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,739981	18,119651	68
240829_66	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740182	18,119788	41
240829_67	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740239	18,119792	44
240829_68	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740344	18,119838	51
240829_69	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740383	18,119897	19
240829_70	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740277	18,119673	41
240829_71	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,74031	18,119732	63
240829_72	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740327	18,119669	50
240829_73	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740361	18,119755	66
240829_74	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740441	18,119903	60
240829_75	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,74049	18,11997	56
240829_76	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740506	18,120065	64
240829_77	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740495	18,120165	60
240829_78	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740491	18,120256	68
240829_79	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740465	18,120336	45
240829_80	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,74045	18,120421	51
240829_81	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740434	18,120533	53
240829_82	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740419	18,120626	50
240829_83	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,74041	18,120685	57
240829_84	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740418	18,120794	60
240829_85	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740381	18,12093	23
240829_86	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740375	18,121069	23
240829_87	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740372	18,121127	18
240829_88	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740372	18,121224	56
240829_90	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740331	18,121306	56
240829_91	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,74033	18,121386	50
240829_92	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740218	18,121404	22
240829_93	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740071	18,121354	58
240829_94	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740017	18,121312	56
240829_95	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,739847	18,121292	60
240829_96	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,739828	18,12129	19
240829_97	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,739707	18,12127	57
240829_98	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,74016	18,121192	22
240829_99	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740248	18,121277	17
240829_100	<i>Aesculus carnea</i>	47,740223	18,120897	15
240829_101	<i>Aesculus carnea</i>	47,740242	18,12079	15
240829_102	<i>Aesculus carnea</i>	47,740262	18,120696	15
240829_103	<i>Aesculus carnea</i>	47,740269	18,120602	15
240829_104	<i>Aesculus carnea</i>	47,740291	18,12027	15
240829_105	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,74059	18,120172	21
240829_106	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740643	18,120211	21
240829_107	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740676	18,120273	20
240829_108	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,74075	18,120241	20
240829_109	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740756	18,120315	20
240829_110	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740773	18,120407	20
240829_111	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740794	18,120488	20
240829_112	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740741	18,120496	12
240829_113	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740605	18,120425	22

240829_114	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740603	18,120508	22
240829_115	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740599	18,120571	22
240829_116	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740596	18,120625	22
240829_117	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,74058	18,12072	22
240829_118	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740566	18,120832	22
240829_119	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740541	18,120958	13
240829_120	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740523	18,121086	16
240829_121	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47,740525	18,121338	15

A Tópart lakótelep tömbbelsőben található vadgesztenyefák elhelyezkedése törzsátmérő szerint

1.3. Dokumentumfotók

Idősebb vadgesztenye fasor, a közepén védettséget jelző táblával

Idősebb vadgesztenye-fasor (*Aesculus hippocastanum*) odvas fával

Vadgesztenyelevél-aknázómollyal fertőzött és hiányzó fák a tömbbelső szélén levő parkoló mellett

Fiatal vadgesztenyéből álló fasor a tömbbelső északi részén

2. Természetvédelmi célkitűzések

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

A helyi jelentőségű természetvédelmi területeken meghatározott alapvető természetvédelmi cél a kiemelt zöldövezeti területek, növénytársulások, valamint védett állatfajok és egyedi természeti értékek megtartása, a biodiverzitás fenntartása. További cél a szennyezések megakadályozása, minimalizálása, a természeti és kulturális értékek megismerésére irányuló kutatás, oktatás, turizmus támogatása.

Ezek a célkitűzések kiterjesztendők a helyi jelentőségű védett természeti területekre, amely magában foglalja a természetvédelmi területeket és a természeti emlékeket, így a Tópart lakótelep tömbbelsőben lévő vadgesztenye-fasort is.

Rendeltetés: A Tópart lakótelep tömbbelső területén levő vadgesztenye-fasor megőrzése és a fák által biztosított élőhelyek (fészkelő- és szaporodóhelyek, mikroélőhelyek) kedvező természetvédelmi helyzetben történő fenntartása.

Célkitűzés:

- A tájképi jelentőségű fasor fennmaradásának biztosítása
- A jelentősebb dendrológiai értékkel bíró vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*) fák megőrzése
- A fasor fáihoz kötődő élővilág védelme
- A természetvédelmi célú bemutatás elősegítése.

3. Részletes természetvédelmi kezelési terv

3.1. Természetvédelmi stratégiák

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.), az összes komáromi helyi védett területre és értékre vonatkozó önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

a) Az agresszívan terjedő invazív növényzetet vissza kell szorítani, a tájidegen fákat folyamatosan hazai, tájban honos fafajokra (tölgy, kőris, stb.) kell cserélni – utóbbi kitétel az idegenhonos fákból álló fasorra nem alkalmazandó

b) A különlegesen ritka, védett, fokozottan védett növény- és állatfajok populációnak védelmét biztosítani kell

c) Az értékek bármilyen szennyezését, rongálását meg kell akadályozni.

d) A természetvédelmi szempontból értékes, kívánatos állapotot rögzíteni kell és fenntartani a beavatkozások minimalizálása mellett.

A Tópart lakótelep tömbbelsőben lévő vadgesztenye-fasor védelmének célja az itt található fasor(ok) és a bennük található faegyedek megőrzése (ld. 3. fejezet). A természetvédelmi cél elérése érdekében a fő – általános – tennivalók a következők:

- A fasor egyszeri, teljes rekonstrukciója (növény-egészségügyi kezelés, beteg és menthetetlen fák eltávolítása, majd ezek pótlása, menthető fák nyesése). Az egyszeri, teljes rekonstrukcióra vonatkozó kezelési módok az egyes fák állapotának megfelelően:
 - jó állapotban lévő, idős fák: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;
 - jó állapotban lévő, idős fák, kismértékben károsodott ágrendszerrel: a száraz csúcsok levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;

- idős jelentősen sérült koronaformájú fák: az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése;
 - idős, jelentősen korhadt törzsű és ágazatú fák: a madár, illetve denevérvédelem, valamint alsóbbrendű korhadéklakó fajok miatt megtartandók. Az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése, a korábban betonozott üregek utókezelése, a törzsbelső kitisztítása, vízkivezetés megoldása;
 - leromlott, erősen károsodott fák, illetve deformálódott koronájú vagy korona nélküli fák: eltávolítást, szükség esetén tuskókiszedést követően pótlás sorfa jellegű fákkal;
 - középkorú, szép koronájú, egészséges fák az első pótlásból: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;
 - jó állapotban lévő, középkorú fák, kismértékben károsodott ágrendszerrel, fagyöngyfertőzéssel, erős számú tősarjjal: a száraz ágvégek levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
 - fiatal, egészséges, megfelelő helyre telepített fák: nem igényelnek kezelést.
- A faegyedek egészségi állapotának nyomon követése
 - A faegyedek egészségi állapotának fenntartása aktív kezeléssel
 - A fasor jellegének fenntartása

3.2. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A fasor(ok) egyetlen kezelési egységet képeznek, melynek megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: U3 – Falvak, falu jellegű külvárosok

3.2.1. *Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak*

- A természetvédelmi kezelési tervben nem részletezett vagy nem szabályozott kezelési előírásokat a területen az illetékes hatóság egyedi államigazgatási eljárásban határozza meg.

3.2.2. *Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme*

- A fák megőrzését elősegítő beavatkozásokat (száraz, letört ágak eltávolítása, sebkezelés, stb.) vegetációs időszakon kívül, de a denevér betelelés és az énekesmadarak költési időszaka előtt kell elvégezni.
- A park gyepjének ápolása; beleértve annak kaszálását és a benne megjelenő természetvédelmi értéket képviselő fajok kíméletét.
- A fenntartó kezelések során ügyelni kell az odúlakó fajok jelenlétére.
- A fák betegségek és kártevők elleni védelme

3.2.3. *Látogatás*

- A fasorok (park) területe szabadon, időkorlátozás nélkül látogatható (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A fenntartó beavatkozások idején és balesetveszély esetén a kezelő időszakos látogatási korlátozást rendelhet el.

3.2.4. Oktatás és bemutatás

- Ismeretterjesztési célból arra alkalmas helyeken tanösvényeket lehet létesíteni, ahol a természeti emlék növénytani és állattani értékeiről szerezhetnek ismereteket a látogatók. (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A látogatás és bemutatás célját szolgáló, tájba illő létesítmények összes alapterülete nem haladhatja meg a tervezési terület 0,05%-át.
- A fasor történetének megismertetése
- Az oktatást és bemutatást elősegítő új információs táblák készítése
- A Zöld Komárom applikációba való integrálása.

3.2.5. Kutatás, vizsgálatok

- A terület egészén a terület állapotát befolyásoló vizsgálatok a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezései szerint végezhetők, beavatkozással nem járó kutatások a fenntartó felé történő bejelentés és egyeztetés után végezhetők.
- A fasorhoz kötődő élővilág felmérése és nyomon követése.
- A fasor történetének felkutatása.

3.2.6. Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra

- A területen minden ipari és bányászati tevékenység tilos
- A területen új épület és építmény csak úgy helyezhető el, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A meglevő infrastruktúra-hálózat karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A meglevő közművek karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A területen új építésű közmű csak úgy építhető vagy vezethető át, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A területen növényvédő szert és irtószereket csak a fák egyedi védelme érdekében szabad használni.
- A tervezési területen belül a szükséges vegyszerezést csak egyedi engedéllyel és természetvédelmi hatósági ellenőrzése mellett szabad végezni.
- A fasorok folytonosságát fenn kell tartani
- A tervezési terület a jelenlegitől eltérő területfelhasználási egységbe nem sorolható.

3.2.7. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A teljes fasorok (park) tájképi jellegét meg kell őrizni.
- A fasorokból csak abban az esetben távolítható el fa, ha ez a természetvédelmi célok megvalósítása érdekében szükséges. Az eltávolított fákat pótolni kell.
- A fapótlásokat előnevelt, földlabdás sorfa jellegű suhángokkal kell elvégezni vegetációs időn kívül
- A fapótlásokat a fasorban lehetőleg a fák eredeti helyén kell elvégezni, a faközbe ültetés egyedi természetvédelmi hatósági elbírálást követően lehetséges.

- A faápolás során megengedett a koronaalakítás, a sérült és beteg koronarészek eltávolítása, a tősarjak eltávolítása, az üregek gondozása, a fagyöngy folyamatos eltávolítása.
- A tájképi szempontból nem megfelelő objektumok eltávolítása.

3.2.8. Természetvédelmi infrastruktúra

- Természetvédelmi státust jelző táblák egyértelmű kihelyezése (pl. fasorok elején és végén)
- Információs táblák kihelyezése.

3.2.9. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- Természetvédelmi beavatkozásokon kívül a fason egyéb beavatkozások nem végezhetők el.

3.3. Adminisztráció

- Biztosítani kell, hogy a természeti emlék a kijelölt természetvédelmi kezelő vagyonkezelésében legyen.
- A védetté nyilvánító jogszabályban ki kell jelölni a természeti emlék megfelelő kompetenciákkal rendelkező természetvédelmi kezelőjét (v.ö. Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről 2. §)
- A védettség hatálya rendeletben pontosítandó (fafaj, kor, elhelyezkedés, rendelet hatálya)

3.4. A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata

A védettség hatálya haladéktalanul pontosítandó és az érintettek erről megfelelő módon tájékoztatandók.

Jelen kezelési terv folyamatos előírásai határidőhöz nem kötöttek. Az egyszeri beavatkozások mielőbbi megvalósítására kell törekedni.

A természetvédelmi kezelési terv előírásainak betartását a természetvédelmi hatóság ellenőrzi, a kezelési tervben megadott kezelési feladatok végrehajtását a természetvédelmi kezelő és Komárom Város Önkormányzata ellenőrzi.

A természetvédelmi kezelési tervet 5 évente felül kell vizsgálni és a szükséges módosítási javaslatokat megtenni. A természetvédelmi kezelési terv felülvizsgálatát Komárom Város Önkormányzata, a terület természetvédelmi kezelője és a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság végzi, szükség esetén szakértő(k) bevonásával.